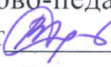

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи БДМУ
доцент Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ
« _____ » _____ 2023 р.

СХВАЛЕНО

Вченою радою ННПО
протокол № 5 від 01 червня 2023 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
циклу спеціалізації за фахом
«Організація і управління охороною здоров'я»
тривалість – 3 місяці (468 год)

Кафедра соціальної медицини та організації охорони здоров'я

На кафедрі соціальної медицини та ООЗ	- 422
• З них:	
• Лекції	- 40
• Семінарські заняття	- 50
• Практичні заняття	- 186
• Самостійна робота	- 140
• Атестація	- 6

Суміжні дисципліни (управління санітарно-епідеміологічною службою; військово-медична підготовка; проблеми СНІДу та особливо небезпечні інфекції; туберкульоз; імунопрофілактика) **усього годин**

	- 46
• З них:	
• Лекції	- 16
• Семінарські заняття	- 12
• Практичні заняття	- 4
• Самостійна робота	- 14

Атестація – квітень 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри соціальної медицини
та організації охорони здоров'я
11 травня 2023 року (протокол № 20)
Завідувач кафедри соціальної медицини
та організації охорони здоров'я, доцент

Ігор НАВЧУК

Схвалено на засіданні організаційно-методичної
комісії з післядипломної освіти
17 травня 2023 року (протокол № 2)
Голова організаційно-методичної комісії
з післядипломної освіти

Андрій БАМБУЛЯК

ПЕРЕДМОВА

Програму підвищення кваліфікації зі спеціальності «Організація і управління охороною здоров'я» складено відповідно до наказу МОЗ України від 25.07.2023 №1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» (із змінами) від 14.07.2021р. №725, наказу МОЗ України «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку фахівців з фаховою передвищою, початковим рівнем (короткий цикл) та першим (бакалаврським) рівнем вищої медичної» від 10.11.2022 №2016.

Цикл спеціалізації за напрямом «Організація і управління охороною здоров'я» є одним із невід'ємних компонентів післядипломної підготовки сучасних лікарів-управлінців, керівників медичних установ та їх структурних підрозділів. У контексті реформування галузі, стратегічного планування та франдрайзингу вивчення та впровадження нових механізмів, інструментів управління, методик роботи з людьми, особливо в житті виявлених проблем та необхідності їх усунення є актуальним. З огляду на це, основними завданням циклу спеціалізації «Організація і управління охороною здоров'я» є ознайомлення слухачів з новітніми світовими й вітчизняними розробками інноваційних методик публічного й кризового менеджменту в системі охорони здоров'я, формування умінь і навичок діяти за спланованим алгоритмом в умовах сучасних викликів (надзвичайних ситуацій, війни й под.).

Програму підготували:

Навчук Ігор Васильович, завідувач кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я, к.мед.н., доцент;

Чорненька Жанетта Анатоліївна, доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я, к.мед.н., доцент;

Бідучак Анжела Степанівна, доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я, к.мед.н., доцент;

Власик Любов Йосипівна, доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я, PhD., доцент;

Ясинська Ельвіра Цезарівна, доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я, к.мед.н., доцент.

I. ВСТУП

1. Післядипломна освіта є невід'ємною складовою безперервного циклу професійного розвитку фахівців, зокрема й лікарів, мета – поглиблення наявних знань навиками у професійній сфері, насамперед з урахуванням світового досвіду, а також сучасних ефективних методів і способів вирішення професійних завдань.

Основним завданням циклів спеціалізації з організації і управління охороною здоров'я є комплексна теоретична й практична підготовка лікарів управлінців, яка передбачає аналіз вітчизняної системи організації охорони здоров'я зокрема її виявлених недоліків, на тлі вимог часу та найновіших світових тенденцій, а також моделювання альтернативних шляхів вирішення проблем у цій сфері, складання алгоритму дії.

2. Попередня освіта, перелік освітніх програм: лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей; лікарі, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю згідно з наказом МОЗ України від 25.07.2023 №1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями».

3. Програма підготовки з підвищення кваліфікації – проходження циклу спеціалізації за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я» проводиться за програмою підготовки, затвердженою вченою радою Навчально-наукового інституту післядипломної освіти (ННПО) БДМУ та розробленим на її основі навчальним планом.

4. Слухачів, які виконали навчальний план і програму спеціалізації, допускають до підсумкової атестації, яка визначає їх рівень набутих знань і практичних навичок з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я».

II. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Складник освіти	Післядипломна освіта, спеціалізація.
Спеціальність	Організація і управління охороною здоров'я.
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст.
Передумови вступу	Лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей; лікарі, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю.
Форма проходження	Очна й дистанційна участь у режимі реального часу.
Мова	Українська.
Академічні права	Робота на посадах лікар-спеціаліст за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я» у лікарняних закладах та закладах охорони здоров'я. Безперервний професійний розвиток, цикли тематичного удосконалення.
Моніторинг та оцінювання	Наказ МОЗ України від 22.02.2019 №446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (зі змінами), наказ МОЗ України від 10.11.2022 № 2016. «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку фахівців з фаховою передвищою, початковим рівнем (короткий цикл) та першим (бакалаврським) рівнем вищої медичної». Наказ МОЗ України від 25.07.2023 №1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями».
Рівень оволодіння	Кожну практичну навичку лікар-курсант з організації і управління охороною здоров'я повинен навчитись виконувати самостійно (рівень С).
Обсяг програми	3 місяці (468 годин / 15,6 кредитів ЄКТС) для лікарів, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей; для лікарів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю.

III. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я» або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і / або здійснення інновацій і характеризується комплексністю й невизначеністю умов та вимог
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці.</p> <p>ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності.</p> <p>ЗК 3. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.</p> <p>ЗК 4. Спроможність усно й письмово спілкуватися державною мовою під час заповнення медичної документації та спілкування з пацієнтами.</p> <p>ЗК 5. Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою.</p> <p>ЗК 6. Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем у медичній практиці.</p> <p>ЗК 7. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка).</p> <p>ЗК 8. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.).</p> <p>ЗК 9. Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності.</p> <p>ЗК 10. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта й аналізувати клінічні дані.</p> <p>ЗК 11. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.</p> <p>ЗК 12. Спроможність діагностувати / визначати: попередній,</p>

	<p>клінічний, остаточний, супутній діагнози; невідкладні стани.</p> <p>ЗК 13. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами.</p> <p>ЗК 14. Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів, які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймає пацієнт системно.</p>
<p>Професійні компетентності (ПК)</p>	<p>ПК 1. Організовувати систему охорони здоров'я та її складові частини.</p> <p>ПК 2. Приймати управлінське рішення і забезпечувати його реалізацію.</p> <p>ПК 3. Організовувати службу інформації, працювати з різною інформацією.</p> <p>ПК 4. Застосовувати комплекс медико-статистичних методів для обробки й аналізу матеріалів.</p> <p>ПК 5. Забезпечувати комплексний підхід до управління персоналом.</p> <p>ПК 6. Визначати тип особистості й інтертипні відносини в колективі .</p> <p>ПК 7. Використовувати економічні важелі управління.</p> <p>ПК 8. Забезпечувати наукову організацію праці.</p> <p>ПК 9. Впроваджувати в практику раціональні форми управління підсистемами охорони здоров'я.</p> <p>ПК 10. Забезпечувати організацію охорони праці.</p>

За результатами опанування програми з підвищення кваліфікації з циклу спеціалізації «Організація і управління охороною здоров'я» лікар досягне таких програмних результатів навчання:

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

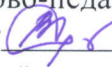
<p>ПРН 1. Застосовувати основи стратегічного планування в галузі охорони здоров'я. Механізм реалізації державної політики з управління системою охорони здоров'я в Україні. Децентралізація управління медичними закладами.</p>
<p>ПРН 2. Використовувати міжнародні медико-соціальні правила. Застосовувати Міжнародну конвенцію про карантинні хвороби. Організація профілактичних та протиепідемічних заходів на рівні громади. Організація профілактичних та протиепідемічних заходів у закладі охорони здоров'я.</p>
<p>ПРН 3. Організовувати апарат управління як складової частини системи. Використовувати технологію розробки та прийняття управлінського рішення.</p>
<p>ПРН 4. Вміти робити моніторинг і надавати оцінку, якість даних, використання даних та інформацію в галузі громадського здоров'я.</p>
<p>ПРН 5. Знати систему прав людини у сфері охорони здоров'я.</p>
<p>ПРН 6. Реалізовувати систему менеджменту якості організацій. Національні та міжнародні стандарти Основні напрями імплементації в теперішню систему забезпечення якості медичної допомоги.</p>
<p>ПРН 7. Реалізовувати теоретичні основи управління персоналом організації.</p>
<p>ПРН 8. Використовувати культуру управління як складову частину менеджменту.</p>
<p>ПРН 9. Запровадити організацію роботи кадрової служби закладу.</p>
<p>ПРН 10. Організація експертизи тимчасової непрацездатності в ЗОЗ, паліативної та хоспісної допомоги.</p>
<p>ПРН 11. Визначати проблеми СНІДу та вірусних гепатитів.</p>
<p>ПРН 12. Визначати проблеми туберкульозу.</p>
<p>ПРН 13. Організовувати невідкладну медичну допомогу населенню у випадку надзвичайних ситуацій.</p>
<p>ПРН 14. Реалізовувати організаційно-правові питання в роботі лікувальних закладів у надзвичайних ситуаціях, включаючи бойові дії.</p>
<p>ПРН 15. Управління якістю медичної допомоги як механізм підвищення її ефективності. Інструменти державного управління якістю медичної допомоги (екстреної медичної допомоги). Логістика екстреної медичної допомоги населенню.</p>
<p>ПРН 16. Реалізовувати питання реабілітації у закладах охорони здоров'я: правовий, організаційний аспекти тощо.</p>

**IV. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТІВ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ
З ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ
«ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я»**

4.1. Для лікарів, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей; для лікарів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю (3 місяці / 468 годин / 15,6 кредитів ЄКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів / годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Державна політика в охороні здоров'я.	1,13 / 34	залік
ОК 2	Громадське здоров'я як основа управління системою охорони здоров'я.	3,33 / 100	залік
ОК 3	Наукові основи управління системою охорони здоров'я.	1,67 / 50	залік
ОК 4	Інформаційне забезпечення управління системою охорони здоров'я.	1,0 / 30	залік
ОК 5	Медичне право.	0,87 / 26	залік
ОК 6	Економічні основи менеджменту, фінансовий менеджмент.	1,6 / 48	залік
ОК 7	Управління інфраструктурою і робочим середовищем закладів охорони здоров'я.	0,8 / 24	залік
ОК 8	Управління якістю медичної допомоги.	1,0 / 30	залік
ОК 9	Управління персоналом, культура управління.	1,13 / 34	залік
ОК 10	Організація та управління медичною допомогою населенню.	1,33 / 40	залік
Додаткові компоненти			
ДК 1	Проблеми СНІДу та вірусних гепатитів	0,07 / 2	залік
ДК 2	Туберкульоз	0,07 / 2	залік
ДК 3	Запобігання насильству в сім'ї	0,6 / 18	залік
ДК 4	Невідкладна медична допомога у випадку надзвичайних ситуацій.	0,8 / 24	залік
Атестація		0,2 / 6	іспит
Разом		15,6 / 468	

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи БДМУ
доцент Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ
« _____ » _____ 2023 р.

СХВАЛЕНО

Вченою радою ННІПО
протокол № 5 від 01 червня 2023 р.

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
циклу спеціалізації лікарів за спеціальністю
«Організація і управління охороною здоров'я»

Курс і розділ	Назва курсу та розділу	Кількість навчальних годин				
		Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота	Разом
1	Кафедра соціальної медицини та ООЗ					
1.	Соціальна медицина, громадське здоров'я як основа менеджменту.	10	64	10	50	134
2.	Менеджмент у системі охорони здоров'я.	6	32	12	30	80
3.	Правові основи менеджменту.	6	6	10	4	26
4.	Економічні основи менеджменту.	6	24	4	14	48
5.	Культура управління.	10	26	6	32	74
6.	Організація та управління медичною допомогою населенню.	2	34	8	10	54
Атестація		6				
Разом		40	186	50	140	422
ДОДАТКОВА ПРОГРАМА						
Суміжні дисципліни						
7.	Управління санітарно-епідеміологічною службою (кафедра гігієни та екології).	4	-	4	4	12
8.	Військово-медична підготовка (кафедра медицини катастроф та військової медицини).	8	8	-	8	24
9.	Проблеми СНІДу та особливо небезпечних інфекцій (кафедра інфекційних хвороб та епідеміології).	2	-	-	-	2
10.	Проблеми туберкульозу (кафедра фтизіатрії та пульмонології).	2	-	-	-	2
11.	Імунопрофілактика (кафедра клінічної імунології, алергології та ендокринології).		4	-	2	6
Разом		16	12	4	14	46
Всього						468

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ
циклу спеціалізації лікарів за спеціальністю
«Організація і управління охороною здоров'я»
на кафедрі соціальної медицини та організації охорони здоров'я

№ п/п	Назва теми	К-сть годин
1	Соціальна медицина, громадське здоров'я як основа менеджменту	10
1.1.	Державна політика та регулювання системи громадського здоров'я. Правові, організаційні, економічні та соціальні засади функціонування системи громадського здоров'я в Україні з метою зміцнення здоров'я населення, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя.	2
1.2.	Закон України «Про систему громадського здоров'я». Основні оперативні функції громадського здоров'я.	2
1.3.	Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я техногенного, природного, соціального, воєнного чи іншого характеру. Пріоритети державної політики. Комплекс організаційних, медико-санітарних, протиепідемічних та адміністративних заходів в осередку виявлення небезпечного чинника та/або надзвичайної ситуації та за його межами, спрямованих на ліквідацію небезпечних чинників та зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення факторів середовища життєдіяльності.	2
1.4.	Основні проблеми і напрями розвитку соціальної медицини як основи менеджменту в охороні здоров'я та управлінні громадським здоров'ям. Основні моделі системи ОЗ.	2
1.5.	Стратегія і політика розвитку системи охорони здоров'я в Європейському союзі та в Україні. Загальні принципи реформування.	2
2.	Менеджмент у системі охорони здоров'я	6
2.1.	Теоретичні та практичні основи системних підходів в управлінні охороною здоров'я.	2
2.2.	Стратегії, політик та інтервенції у сфері громадського здоров'я. Міжнародний досвід.	2
2.3.	Управління якістю медичної допомоги.	2
3.	Правові основи менеджменту	6
3.1.	Законодавчо-нормативна база в діяльності системи охорони здоров'я.	2
3.2.	Організаційно-правові форми господарської діяльності в охороні здоров'я.	2
3.3.	Інформація та її роль у діяльності закладів охорони здоров'я. Сучасні інформаційні технології в охороні здоров'я. Діловодство у системі охорони здоров'я.	2
4.	Економічні основи менеджменту	6
4.1.	Економічні основи менеджменту, фінансовий менеджмент.	2
4.2.	Організація фінансово-економічної служби закладу охорони здоров'я. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту.	2
4.3.	Основи маркетингу в охороні здоров'я.	2
5.	Культура управління	10
5.1.	Характеристика основних моделей поведінки медичних працівників у конфліктних ситуаціях. Особливості виникнення конфліктів.	2

5.2.	Загальна характеристика, технологія і організація процесу управління.	2
5.3.	Культура управління як складова менеджменту.	2
5.4.	Інформаційно-методичне забезпечення управління в охороні здоров'я.	2
5.5.	Система управління персоналом. Наукові основи організації праці персоналу.	2
6.	Організація та управління медичною допомогою населенню	2
6.1.	Організація амбулаторно-поліклінічної та стаціонарної допомоги населенню в сучасних умовах (пандемія, воєнний стан).	2
Разом		40

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
на циклі спеціалізації лікарів за спеціальністю
«Організація та управління охороною здоров'я»
на кафедрі соціальної медицини та організації охорони здоров'я

№ п/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Соціальна медицина, громадське здоров'я як основа менеджменту	10
1.1.	Здоров'я, його складові. Інтегральні показники здоров'я населення. Інформаційні технології щодо контролю динаміки здоров'я і населення України.	2
1.2.	Стратегія і політика реформування системи охорони здоров'я в Україні, перехід до страхової медицини. Медичне страхування. НСЗУ.	2
1.3.	Удосконалення управлінських механізмів державної підтримки системи охорони здоров'я в Україні.	2
1.4.	Основні принципи системи громадського здоров'я. Суб'єкти відносин у сфері громадського здоров'я.	2
1.5.	Поширення наукових знань з питань охорони здоров'я, організації медичного, екологічного, фізичного виховання та здорового харчування, просування інтегрованих, багатогалузевих / міждисциплінарних та орієнтованих на весь цикл життя підходів до боротьби з неінфекційними та інфекційними хворобами.	2
2.	Менеджмент у системі охорони здоров'я	12
2.1.	Обґрунтування та розробка проєкту наказу про організацію апарату управління.	2
2.2.	Планування особистої праці керівника. Планування реалізації управлінського рішення як фаза процесу управління. Підготовка службових документів.	2
2.3.	Планування діяльності персоналу в ЛПЗ.	2
2.4.	Управління роботою персоналу. Менеджер в системі охорони здоров'я.	2
2.5.	Інформація в діяльності системи охорони здоров'я. Застосування статистичних методів з метою обробки і аналізу інформації.	2
2.6.	Інформаційні ресурси, інформаційні технології, технологічні засоби та програмне забезпечення в системі управління охороною здоров'я.	2
3.	Правові основи менеджменту	10
3.1.	Орендні відносини в охороні здоров'я.	2
3.2.	Трудовий договір з працівниками охорони здоров'я, їх права та	2

	відповідальність.	
3.3.	Дисципліна праці, робочий час і час відпочинку працівників.	2
3.4.	Охорона праці та здоров'я медичних працівників – професійний обов'язок керівника.	2
3.5.	Правові основи організації праці медичних працівників.	2
4.	Економічні основи менеджменту	4
4.1.	Ціноутворення в системі охорони здоров'я.	2
4.2.	Управління прибутком медичного підприємства. Організація державних закупівель у галузі охорони здоров'я.	2
5.	Культура управління	6
5.1.	Динаміка конфлікту та механізми його виникнення. Причини конфліктів. Шляхи запобігання та вирішення конфліктів у медичних організаціях.	2
5.2.	Кризова комунікація у сфері громадського здоров'я.	2
5.3.	Соціально-психологічні проблеми групової діяльності. Конфліктні ситуації, їх виникнення та подолання.	2
6.	Організація та управління медичною допомогою населенню	8
6.1.	Організація амбулаторно-поліклінічної допомоги населенню в сучасних умовах (пандемія, воєнний стан).	2
6.2.	Шляхи покращання превентивної медицини в Україні.	2
6.3.	Організація стаціонарної допомоги населенню в сучасних умовах та управління нею (пандемія, воєнний стан).	2
6.4.	Організації медичної допомоги сільському населенню в сучасних умовах (пандемія, воєнний стан).	2
Разом		50

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
циклу спеціалізації лікарів за спеціальністю
«Організація та управління охороною здоров'я»
на кафедрі соціальної медицини та організації охорони здоров'я

№ п/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Соціальна медицина, громадське здоров'я як основа менеджменту	64
1.1.	Теоретичні основи вчення про здоров'я, його складові, інтегральні показники.	2
1.2.	Державна політика та регулювання системи громадського здоров'я. Правові, організаційні, економічні й соціальні засади функціонування системи громадського здоров'я в Україні з метою зміцнення здоров'я населення, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя.	6
1.3.	Основні принципи системи громадського здоров'я. Суб'єктами відносин у сфері громадського здоров'я.	4
1.4.	Основні завдання та оперативні функції системи громадського здоров'я.	4
1.5.	Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) і соціальна мобілізація в інтересах здоров'я.	4
1.6.	Інформаційно-просвітницькі заходи з питань громадського здоров'я для посадових осіб місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів відносин у системі громадського здоров'я та населення.	4

1.7.	Поширення наукових знань з питань охорони здоров'я, організації медичного, екологічного, фізичного виховання та здорового харчування, просування інтегрованих, багатогалузевих / міждисциплінарних та орієнтованих на весь цикл життя підходів до боротьби з неінфекційними та інфекційними хворобами.	4
1.8.	Епідеміологічний нагляд. Вивчення, оцінка, прогноз епідемічної ситуації, виявлення причинно-наслідкових зв'язків між станом здоров'я населення та впливом на нього факторів середовища життєдіяльності. Розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття своєчасних та ефективних управлінських рішень у сфері громадського здоров'я.	6
1.9.	Моніторинг, готовність і своєчасність реагування на небезпечні чинники, події та надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я.	4
1.10.	Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я техногенного, природного, соціального, воєнного чи іншого характеру. Комплекс організаційних, медико-санітарних, протиепідемічних та адміністративних заходів в осередку виявлення небезпечного чинника та/або надзвичайної ситуації та за його межами, спрямованих на ліквідацію небезпечних чинників і зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення факторів середовища життєдіяльності.	4
1.11.	Заходи щодо захисту здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення в системі громадського здоров'я. Використання правових та управлінських інструментів для профілактики хвороб і покращення стану здоров'я населення.	4
1.12.	Біологічна безпека та біологічний захист.	2
1.13.	Єдине здоров'я. Міжсекторальний підхід до розроблення та виконання програм, реалізації державної політики, актів законодавства з метою забезпечення захисту здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення і досягнення кращих результатів у сфері громадського здоров'я.	4
1.14.	Фактори середовища життєдіяльності, що впливають або можуть впливати на здоров'я людини чи на здоров'я майбутніх поколінь.	4
1.15.	Неінфекційні хвороби. Вплив генетичних, фізіологічних, екологічних і поведінкових факторів на їх виникнення.	4
1.16.	Розробка планів дій, проєктів програм, стратегій і рекомендацій щодо здійснення заходів, спрямованих на поліпшення показників здоров'я і благополуччя населення та вдосконалення системи громадського здоров'я.	4
2.	Менеджмент у системі охорони здоров'я	32
2.1.	Управління в охороні здоров'я на засадах доказової медицини.	4
2.2.	Організація апарату управління як складової системи охорони здоров'я. Підготовка проєкту наказу про організацію апарату управління.	2
2.3.	Моделі управління закладами охорони здоров'я. Фази процесу управління.	2
2.4.	Інформаційне значення показників здоров'я населення в управлінні галуззю та окремими службами й методика їх аналізу.	2
2.5.	Технологія розробки та прийняття управлінського рішення. Експертна оцінка управлінського рішення.	2
2.6.	Управління якістю медичної допомоги. Процесний підхід.	4
2.7.	Проведення оцінки потреб сфери громадського здоров'я у конкретній ситуації.	2
2.8.	Організація заходів з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу.	4
2.9.	Управлінський облік як інформаційна технологія забезпечення керованості медичної допомоги. Інформаційні потоки.	2
2.10.	Медичні інформаційні системи. Електронний документообіг. Штучний інтелект в медицині.	2
2.11.	Мережеві технології в сфері охорони здоров'я. Телемедицина.	2
2.12.	Медичні апаратно-комп'ютерні системи. Використання для обстеження та	2

	моніторингу стану пацієнта.	
2.13.	Огляд основних прикладних програм медичного призначення.	2
3.	Правові основи менеджменту	6
3.1.	Основи трудового права.	2
3.2.	Охорона праці та здоров'я медичних працівників.	2
3.3.	Шляхи запобігання і протидії корупції посадовими особами системи охорони здоров'я.	2
4.	Економічні основи менеджменту	24
4.1.	Стандарти акредитації закладів охорони здоров'я. Вимоги до процесу, умов та результатів медико-санітарної допомоги у закладі охорони здоров'я.	6
4.2.	Специфікації та умови закупівлі за напрямами медичної допомоги, які надаються за «Програмою медичних гарантій – 2024».	6
4.3.	Фінансові показники діяльності й аналіз фінансового стану медичного закладу.	4
4.4.	Різноманітність форм власності в охороні здоров'я.	4
4.5.	Бізнес-планування в охороні здоров'я.	4
5.	Культура управління	26
5.1.	Психологічна оцінка особистості (керівника та співробітників).	6
5.2.	Соціально-психологічні проблеми групової діяльності. Ділове спілкування.	4
5.3.	Основи службового етикету. Корпоративна та комунікативна культура.	4
5.4.	Кризова комунікація у сфері громадського здоров'я.	4
5.5.	Організація заходів з адвокації, комунікації та соціальної мобілізації у сфері громадського здоров'я.	4
5.6.	Розробка інформаційних повідомлень під час кризових ситуацій у сфері громадського здоров'я.	4
6.	Організація та управління медичною допомогою населенню	34
6.1.	Організація й управління амбулаторно-поліклінічною допомогою населенню в сучасних умовах (пандемія, воєнний стан).	4
6.2.	Шляхи удосконалення диспансеризації населення.	4
6.3.	Організація та управління стаціонарної допомоги населенню в сучасних умовах.	4
6.4.	Шляхи удосконалення організації медичної допомоги сільському населенню.	4
6.5.	Удосконалення медичної допомоги жінкам, дітям і молоді.	4
6.6.	Реабілітаційна допомога населенню. Організація й управління медико-соціальною експертизою.	6
6.7.	Управління якістю медичної допомоги населенню як механізм підвищення її ефективності.	4
6.8.	Медичні огляди, обстеження й інші заходи громадського здоров'я щодо раннього виявлення хронічних неінфекційних хвороб, у тому числі професійних захворювань.	4
Разом:		186
Атестація		6
Разом		192

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
циклу спеціалізації лікарів за спеціальністю
«Організація і управління охороною здоров'я»
на кафедрі соціальної медицини та організації охорони здоров'я

№ п/п	Назва теми	К-ть годин
1	Соціальна медицина, громадське здоров'я як основа менеджменту	50
1.1.	Сучасні проблеми громадського здоров'я в Україні. Соціальні аспекти найбільш розповсюджених і небезпечних захворювань.	4
1.2.	Обґрунтування, розробка та впровадження комплексних заходів і програм щодо профілактики та лікування захворювань, які негативно впливають на соціально-демографічну ситуацію й економіку.	6
1.3.	Оцінка, інтерпретація, порівняння та прогнозування основних показників громадського здоров'я.	4
1.4.	Визначення пріоритетів громадського здоров'я. Реабілітація населення в сучасних умовах (воєнний стан).	4
1.5.	Проведення оцінки потреб сфери громадського здоров'я у конкретній ситуації.	4
1.6.	Організація заходів з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу.	6
1.7.	Аналіз впливу різних детермінант на здоров'я населення та обґрунтування відповідних заходів їх запобігання.	4
1.8.	Розробка СОП з ПШК.	4
1.9.	Планування інформаційної кампанії щодо профілактики інфекційних та неінфекційних захворювань.	4
1.10.	Санітарна охорона території України від занесення та поширення хвороб, що мають міжнародне значення. Міжнародні медико-санітарні правила.	4
1.11.	Протиепідемічні заходи під час карантину. Види і тривалість обмежувальних протиепідемічних заходів. Види і порядок проведення дезінфекційних заходів.	6
2.	Менеджмент у системі охорони здоров'я	14
2.1.	Доказова медицина у спектрі основ наукової медичної інформації.	4
2.2.	Доказова медицина й інноваційна політика охорони здоров'я України.	6
2.3.	Доказова медицина та якість медичного забезпечення.	4
2.4.	Комплексне застосування методів управління.	4
2.5.	Методика підготовки наказу про організацію апарату управління.	4
2.6.	Технологія розробки та прийняття управлінського рішення.	4
2.7.	Експертна оцінка управлінського рішення.	4
3.	Правові основи менеджменту	4
3.1.	Законодавчо-нормативна база в діяльності системи охорони здоров'я.	2
3.2.	Захист прав пацієнтів медичних закладів та методи і форми протидії проявів дискримінації.	2
4.	Економічні основи менеджменту	14
4.1.	Економічні аспекти діяльності лікувально-профілактичних закладів.	6
4.2.	Ціноутворення в системі охорони здоров'я.	4
4.3.	Аналіз фінансового стану медичного закладу.	4
5.	Культура управління	30
5.1.	Психологічна оцінка особистості (керівника та співробітника).	6

5.2.	Психологічні аспекти ділового спілкування.	6
5.3.	Соціально-психологічні проблеми групової діяльності.	4
5.4.	Конфліктні ситуації в діяльності системи, їх виникнення та подолання.	4
5.5.	Соціально-психологічні риси сучасного керівника.	4
5.6.	Основи службового етикету.	4
5.7.	Доказова медицина, як сучасний стиль діяльності лікаря.	4
6.	Організація та управління медичною допомогою населенню	10
6.1.	Сучасні погляди на документальні інформаційні потоки в медицині.	4
6.2.	Управління якістю медичної допомоги населенню як механізм підвищення її ефективності.	6
Разом		140

V. АТЕСТАЦІЯ

Атестацію на визначення рівня знань та опанування практичних навичок з метою присвоєння кваліфікації (отримання посвідчення) звання зі спеціальності «Організація і управління охороною здоров'я» проходять особи, що пройшли цикл спеціалізації.

Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію на предмет визначення знань і практичних навичок для присвоєння звання лікаря-спеціаліста, формується ННПО БДМУ.

До атестації для визначення рівня знань та практичних навичок з метою присвоєння звання зі спеціальності «Організація і управління охороною здоров'я», допускаються слухачі, які повністю виконали програму підготовки.

Допуском до атестації є відповідний наказ ректора закладу вищої освіти.

Атестація лікарів-слухачів включає:

Поточний контроль здійснюється під час практичних і семінарських занять перевіркою знань, вмінь щодо володіння практичними навичками, які передбачені ЗК, ПК і ПРН з відповідних тем.

Проміжний контроль проводиться на підсумкових заняттях наприкінці вивчення окремих розділів програми. Проміжний контроль передбачає перевірку практичної підготовки за атестаційною програмою.

Підсумковий контроль – це (власне) підсумкова атестація, яка включає:

- комп'ютерний тестовий контроль за атестаційною комп'ютерною програмою;
- перевірка практичної підготовки: вміння прийняти управлінське рішення згідно з ПРН;
- співбесіда відповідно до програми навчання;
- загальна оцінка враховує результат усіх трьох етапів підсумкової атестації.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ
підсумкової атестації лікарів-слухачів
на присвоєння звання лікаря-спеціаліста за спеціальністю
«Організація і управління охороною здоров'я»

I. ЕТАП: комп'ютерний тестовий контроль за атестаційною комп'ютерною програмою, яка містить усі питання, що передбачені програмою спеціалізації. Під час комп'ютерного тестування кожному лікарю пропонується дати відповідь на 150 тестових завдань із розділів програми.

II. ЕТАП: контроль практичних навичок, який передбачає вміння прийняти управлінське рішення згідно з ПРН.

III. ЕТАП: співбесіда за білетною програмою відповідно до навчальної програми.

За результатами атестації з метою присвоєння кваліфікації лікаря-спеціаліста комісія приймає рішення присвоїти чи відмовити у присвоєнні кваліфікації «лікар-спеціаліст».

У випадку позитивних результатів атестації на підставі рішення атестаційної комісії лікарям видаються сертифікати встановленого зразка.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ СПІВБЕСІДИ

Розділ 1. Державна політика в охороні здоров'я.

1. Загальні принципи реформування Систем охорони здоров'я в Європейському регіоні та в Україні.
2. Порівняльний аналіз систем охорони здоров'я.
3. Основні моделі систем охорони здоров'я.
4. Підходи до аналізу систем охорони здоров'я та їх реформування.
5. Механізми провадження державної політики з охорони громадського здоров'я.
6. Основи державної політики і стратегії в галузі охорони здоров'я.
7. Історичні аспекти реалізації принципів державного управління в сфері охорони здоров'я.
8. Пріоритети державної політики в сфері охорони здоров'я України в умовах надзвичайних ситуацій техногенного, природного та військового характеру.
9. Концептуально-методологічні засади аналізу державної політики та державного управління з перебудови сфери охорони здоров'я.
10. Удосконалення управлінських механізмів державної підтримки системи охорони здоров'я в Україні.

Розділ 2. Громадське здоров'я як основа управління системою охорони здоров'я.

1. Теоретичні основи і розвиток науки та навчальної дисципліни «Громадське здоров'я».
2. Формування політики громадського здоров'я, нормативно-правова база.
3. Концепція здоров'я населення: чинники, що його зумовлюють, основні показники та методи оцінки.
4. Промоція здоров'я.
5. Соціально-економічні детермінанти здоров'я.
6. Моніторинг та оцінка в системі громадського здоров'я.
7. Біостатистика.
8. Організація епіднагляду і контролю за інфекційними та неінфекційними захворюваннями.
9. ВІЛ-інфекція, туберкульоз.
10. Готовність до надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я.
11. Міжнародне здоров'я.
12. Біотероризм.
13. Основні оперативні функції громадського здоров'я.
14. Екологічне здоров'я.
15. Оцінка екологічних ризиків і управління ними.

Розділ 3. Наукові основи управління системою охорони здоров'я.

1. Еволюція менеджменту.
2. Класична поведінкова, кількісна теорії менеджменту.
3. Інтегровані підходи до управління.
4. Еволюція поглядів на суть менеджменту.
5. Менеджер в системі охорони здоров'я.
6. Ролі та особливі характеристики менеджера.
7. Розподіл управлінської праці.
8. Відмінності між менеджером та підприємцем.
9. Соціально-етичні аспекти менеджменту.
10. Загальна характеристика, технологія і організація процесу управління.
11. Фази процесу управління.
12. Практика застосування системного та процесного підходів в управлінні.
13. Технологія розробки та прийняття управлінського рішення.
14. Експертна оцінка управлінського рішення.
15. Комплексний підхід до удосконалення управління здоров'ям населення.
16. Сутність, особливості та специфіка управління.
17. Основні напрями та завдання вдосконалення системи управління.

18. Значущість управління в системі охорони здоров'я.
19. Управління змінами в організації.
20. Стадії процесу організаційних змін.
21. Модель процесу успішного управління організаційними змінами.
22. Організація апарату управління як складової частини системи.

Розділ 4. Інформаційне забезпечення управління системою охорони здоров'я.

1. Інформація в діяльності системи охорони здоров'я.
2. Застосування статистичних методів з метою обробки і аналізу інформації.
3. Інформаційні ресурси, інформаційні технології, технічні засоби та програмне забезпечення в системі управління охороною здоров'я.
4. Управлінський облік як інформаційна технологія забезпечення керованості медичної допомоги.
5. Інформаційні потоки.
6. Медичні інформаційні системи.
7. Електронний документообіг.
8. Штучний інтелект в медицині.
9. Мережеві технології в сфері охорони здоров'я.
10. Телемедицина, її роль у системі охорони здоров'я.
11. Медичні апаратно-комп'ютерні системи. Використання для обстеження та моніторингу стану пацієнта.
12. Огляд основних прикладних програм медичного призначення.

Розділ 5. Медичне право.

1. Законодавство України про охорону здоров'я.
2. Права та обов'язки медичних працівників та пацієнтів.
3. Охорона праці та здоров'я медичних працівників.
4. Організація праці персоналу.
5. Робочий час та час відпочинку працівників.
6. Дисципліна праці.
7. Укладання трудового договору з працівниками охорони здоров'я.
8. Колективний договір у закладах охорони здоров'я.
9. Шляхи запобігання і протидії корупції посадовими особами системи охорони здоров'я.
10. Характеристика організаційно-правових форм господарської діяльності в охороні здоров'я.

Розділ 6. Економічні основи менеджменту, фінансовий менеджмент.

1. Організація фінансово-економічної служби закладу охорони здоров'я.
2. Завдання, функції та напрями діяльності фінансового менеджменту закладу охорони здоров'я .
3. Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту закладу охорони здоров'я.
4. Ціноутворення в умовах ринкової економіки.
5. Визначення валових витрат закладу охорони здоров'я.
6. Визначення вартості лікування пацієнта у стаціонарі.
7. Управління прибутком медичного підприємства.
8. Аналіз прибутковості надання медичних послуг.
9. Ефект виробничого важеля.
10. Організація державних закупівель у галузі охорони здоров'я.
11. Досвід функціонування обов'язкового та добровільного медичного страхування в країнах Європейського Союзу.
12. Основи маркетингу в охороні здоров'я.
13. Концепції маркетингу.
14. Інструменти маркетингового планування. Аналіз сильних і вразливих сторін організації. Стратегії розвитку.
15. Розробка маркетингових рішень.
16. Заходи щодо проведення інноваційної політики.

17. Процес розробки нової медичної послуги / продукту.
18. Підготовка бізнес-плану в охороні здоров'я.
19. Економічні аспекти функціонування системи охорони здоров'я.
20. Роль Національної служби здоров'я України у фінансуванні медичних послуг.
21. Забезпечення фінансової доступності населення до медичної допомоги.
22. Розрахунок економічної ефективності лікувальних і профілактичних заходів.
23. Клініко-економічний аналіз в охороні здоров'я.
24. Аналіз фінансового стану закладу охорони здоров'я.

Розділ 7. Управління інфраструктурою і робочим середовищем закладів охорони здоров'я.

1. Планування потреб для забезпечення життєдіяльності закладу охорони здоров'я.
2. Управління матеріальними ресурсами закладу охорони здоров'я.
3. Логістичні принципи управління матеріальними ресурсами.
4. Нормування матеріальних ресурсів як чинник мінімізації витрат та максимізації доходів.
5. Визначення експлуатаційних витрат закладу.
6. Поняття «виробничі запаси», «матеріальні ресурси» та «предмети праці».
7. Матеріально-технічне забезпечення та його планування.
8. Соціальна інфраструктура та підходи до управління нею в закладі охорони здоров'я.
9. Управління системою технічного обслуговування закладу охорони здоров'я.
10. Охорона праці та техніка безпеки.
11. Інформаційна безпека закладу охорони здоров'я.
12. Управління безпекою інфраструктури та робочого середовища в умовах надзвичайних ситуацій та військових подій.

Розділ 8. Управління якістю медичної допомоги.

1. Історичні етапи розвитку менеджменту якості товарів і послуг.
2. Теорія тотального менеджменту якості.
3. Принципи управління якістю.
4. Основні характеристики систем управління якістю.
5. Законодавчі основи управління якістю медичної допомоги в Україні.
6. Ліцензування медичної практики.
7. Національні і міжнародні системи акредитації.
8. Доказова медицина як інструмент забезпечення якості медичної допомоги.
9. Стандартизація в охороні здоров'я.
10. Роль міжнародних стандартів ISO серії 9000 у створенні систем управління в закладах охорони здоров'я.
11. Методологічні підходи до розробки, впровадження та удосконалення системи управління якістю в закладах охорони здоров'я.
12. Невідповідності дій лікаря.
13. Безпека пацієнта і працівника закладу охорони здоров'я.

Розділ 9. Управління персоналом, культура управління.

1. Кадрові ресурси охорони здоров'я. Провідні фактори формування кадрових ресурсів охорони здоров'я в Україні.
2. Шляхи подолання кадрового дефіциту.
3. Старіння та гендерні особливості трудових ресурсів.
4. Регіональна забезпеченість трудовими ресурсами.
5. Планування персоналу. Завдання та методи планування персоналу.
6. Вибір кадрової стратегії.
7. Внутрішньоорганізаційні та зовнішні фактори кадрового планування.
8. Формування кадрового резерву. Планування та управління кар'єрою.
9. Основні цілі, принципи, функції оцінки персоналу.

10. Методи оцінки персоналу. Технології оцінки персоналу.
11. Комплексна оцінка керівників і спеціалістів.
12. Використання психологічних методів управління.
13. Соціально-психологічні проблеми групової діяльності.
14. Конфліктні ситуації в діяльності системи, їх виникнення та подолання.
15. Застосування психологічних основ ділового спілкування.
16. Індивідуально-психологічні особливості особистості (керівника та співробітників). Соціально-психологічні проблеми групової діяльності.
17. Організаційна культура: поняття, засади.
18. Методологічні основи культури управління.

Розділ 10. Організація та управління медичною допомогою населенню.

1. Законодавче та нормативно-правове регулювання організації медичної допомоги населенню.
2. Організація первинної медичної допомоги населенню.
3. Роль територіальних громад у профілактиці хвороб, підтримці та відновленні здоров'я населення.
4. Організація спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги населенню.
5. Госпітальні округи.
6. Організації спроможної мережі закладів охорони здоров'я.
7. Організація екстреної медичної допомоги населенню.
8. Організація паліативної медичної допомоги населенню.
9. Організація реабілітаційної допомоги населенню.
10. Взаємодія закладів охорони здоров'я та Центрів громадського здоров'я в забезпеченні санітарного та епідемічного благополуччя населенню.
11. Організація медичної допомоги матерям і дітям.
12. Організація медичної допомоги населенню працездатного віку.
13. Профілактика професійних хвороб.
14. Організація роботи Лікарсько-трудової експертної комісії та Медико-соціальної експертної комісії.
15. Організація медичної допомоги населенню старіших вікових груп.
16. Стратегії здорового старіння.
17. Організація медичної допомоги військовослужбовцям та мирному населенню, яке постраждало від техногенних, природних катастроф і військових подій.
18. Законодавчі та нормативно-правові відмінності в організації медичної допомоги населенню в державному, приватному та відомчому секторах надання медичної допомоги.
19. Підходи до формування єдиного медичного простору.

VII. ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальні проблеми теорії менеджменту, маркетингу та фінансів: наукові ідеї та механізми реалізації: Матеріали всеукраїнської (із зарубіжною участю) наукової конференції / Донецький національний технічний університет / Покровськ: ДВНЗ «ДонНТУ», 2021. 378 с.

2. Бідняк В. А. (2019). Застосування форм державного фінансового контролю при розслідуванні злочинів, пов'язаних із незаконним використанням бюджетних коштів у галузі охорони здоров'я. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка, 4(88), 218-226. <https://doi.org/10.33766/2524-0323.88.218-226>.

3. Борщ В. І. Сучасна парадигма системи управління персоналом закладу охорони здоров'я. Економіка та управління національним господарством. 2019. № 1(69). 73-79.

4. Вітенько Т. М., Мариненко Н. Ю., Лазарюк В. В., Шанайда В. В. Лабораторії Фаблаб як елемент інфраструктури інноваційного розвитку територіальних громад. І-а Міжрегіональна науково-практична конференція «Проблеми публічного управління та адміністрування на регіональному рівні», ТНТУ. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2019. С. 95–96.

5. Дейнега О. В., Дейнега І. О. Імплементация маркетингової концепції в діяльність органів публічного управління. Інфраструктура ринку. 2021. Випуск 52. С. 83–89. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/52_2021/16.pdf.

6. Децик О. З, Кольцова Н. І, Стовбан І. В, Золотарьова Ж. М, Ціхонь З. О, Федорків Н. Б., Ковальчук Р. Є. Вибрані лекції з громадського здоров'я. Навчальний посібник. Івано-Франківськ; 2019. 273 с.

7. Доступ домогосподарств України до інтернету в 2019 році (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України). Статистичний збірник. Київ – 2020. с.77. <https://ukrstat.org> > kat_u > 2020 > zb_dd_in19PDF

8. ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів». <https://zakon.help> > article > n.

9. Економіка охорони здоров'я [Підручник] / За заг. ред. д. мед. н., проф. Парія В. Д.; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. – Житомир: , 2021. – 288 с.

10. Інституційні засади і маркетингові імперативи сталого розвитку: Колективна монографія / [Ред. Т. М. Борисова, Г. Л. Монастирський]. Тернопіль: «Економічна думка ЗУНУ», 2020. 340 с.

11. Камінська Т. М. Особливості брендингу на ринку медичних послуг. Бренд-менеджмент: маркетингові технології: матеріали III Міжнар. наук.- практ. конф., Київ, 11 березня 2021 р. Київ, 2021. 394 с.

12. Кравцова Тетяна, Лащенко Оксана, Кравцов Олег. Використання маркетингового підходу в діяльності органів публічного управління медичною сферою // Аспекти публічного управління. Том 9, № 4 2021. С. 72- 84.

13. Кравчук І. І., Присяжнюк О. Ф., Веселовський О. Б. Удосконалення управління персоналом закладів охорони здоров'я. Ефективна економіка. 2020. № 2. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7626>

14. Міщук А. А., Гаврилюк А. О., Жарлінська Р. Г., Даценко Г. В., Сорокоумов В. П., Котуза А. С. Особливості удосконалення надання медичних послуг в Україні. Світ медицини та біології. 2019. №3 (69). С. 39-43.

15. Міщук А. А., Жарлінська Р. Г., Гаврилюк А. О., Даценко Г. В., Даценко Ю. О. Ефективність управління персоналом в умовах реформування охорони здоров'я в Україні. Priority directions of science development: abstract of the 2nd International Scientific and Practical Conference. November, 25-26, 2019, Lviv. Львів, 2019. С. 476-481.

16. Нетудихата К. Л., Погромський В. О., Михайлова Т. М. Кадрова діагностика як інструмент оцінки ефективності кадрового менеджменту закладу сфери охорони здоров'я. Ефективна економіка. 2021. № 8. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9171>.

17. Никитюк О. А., Новіков В. М. Порівняльний аналіз вимог до систем менеджменту охорони здоров'я та безпеки праці стандартів iso 45001:2018 та дсту ohsas 18001:2010. Збірник наукових праць Одеської державної академії технічного регулювання та якості. Вип. 2 (15), С. 6-13, Груд 2019.

18. Організація охорони здоров'я в Україні: навч. посібник / Власик Л. Й., Грицюк М. І., Навчук І. В., Чорненька Ж. А., Бідучак А. С. Чернівці: Буковинський державний медичний університет, 2021. 180 с.

19. Основи менеджменту та маркетингу в медицині: навч. посібник / Шутурмінський В. Г., Кусик Н. Л., Рудинська О. В. Одеса: Вид. Гельветика, 2020. 176 с.

20. Подольчак Н. Ю., Білик О. І., Ханик Ю.-Б. Р. Поняття публічного маркетингу та приклади його застосування в Україні. Інвестиції : практика та досвід. 2020. № 1. С. 155–158.

21. Ровенська В. В., Саржевська Є. О. Управління персоналом закладів охорони здоров'я в нових умовах господарювання та перспективи розвитку в Україні. Економічний вісник Донбасу. 2019. № 3 (57). 162-168.

22. Соціально-демографічні характеристики домогосподарств України в 2020 році (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України). Статистичний збірник. Київ: Державний комітет статистики України, 2020. 88 с.

23. Ханик Ю.-Б. Р. Публічний маркетинг: класифікація, алгоритм проведення та формування загальної системи. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 10. С. 142–146.